

ENERKOM

PODLIPANSKO

Strategie energetické komunity 2025–2030

Cesta k energeticky soběstačnému regionu

Milí kolegové, přátelé a partneři,

dovolte nám představit společnou cestu, kterou můžeme – pokud budeme chtít – projít jako region. Tento dokument není akademickým plánem ani formální strategií do šuplíku. Je to pozvání. Pozvání ke spolupráci, ke sdílení odpovědnosti i nadšení. Je to návrh, jak může i menší venkovská oblast – s omezenými zdroji, ale silnou komunitou – dokázat to, co se zatím v Evropě nepodařilo: propojit řízení energií, komunitní zapojení a reálnou realizaci do jednoho systému.

Aby to mohlo fungovat, potřebujeme každého z vás. Nejen členy ENERKOMU dnes, ale i ty, kteří se mohou přidat zítra. Nejen starosty, ale i podnikatele, aktivní občany, spolky, školy. Jsme přesvědčeni, že skutečná změna začíná v důvěře a v tom, že si umíme říct: „Pojďme to zkusit společně.“

I. Kontext a vize

Evropská unie mění způsob, jakým obce a regiony využívají energii. Cílem je zajistit dostupnou, čistou a spravedlivou energii i pro venkovské oblasti. Obce však často nemají dostatečné kapacity, odbornost ani oporu pro zvládnutí těchto změn. Proto Podlipansko zakládá zapsaný spolek **ENERKOM Podlipansko jako nástroj energetické transformace regionu.**

Naše vize:

1

Energeticky soběstačný region řízený lokálně.

2

Přímé zapojení občanů, obcí i firem.

3

Systémová spolupráce přes MAS struktury.

4

Přenositelný model pro další regiony ČR i EU.

II. Popis modelu ENERKOM Podlipansko

ENERKOM se profiluje jako venkovská energetická platforma, která má ambici stát se komplexním řešením pro energetickou transformaci v území. Jeho unikátnost spočívá v tom, že se nesnaží řešit jen jednu část problému – například pouze poradenství nebo technickou realizaci – ale **propojuje více nástrojů do jednoho funkčního rámce. Kombinuje metodické vedení, technickou podporu, komunitní participaci i správu dat.**

Ojedinělý přístup

Takový přístup je v evropském kontextu ojedinělý. Zatímco v mnoha západoevropských zemích existují specializované subjekty pro jednotlivé části energetiky, ENERKOM se snaží o jejich propojení v rámci jednoho systému dostupného pro venkov a menší obce. Tím vytváří model, který může být inspirací i pro další MAS a regiony – a který zároveň zvyšuje šance regionu na přístup k evropskému financování i pozornosti investorů.

Silný potenciál

Ačkoli spolek ENERKOM Podlipansko zatím naplňuje tuto roli jen částečně, potenciál k jejím naplnění je silný. Díky ukotvení v MAS struktuře, znalosti území a provázanosti s obcemi máme reálnou šanci tento model skutečně rozvinout – pokud spojíme síly napříč regionem.

Model ENERKOM Podlipansko usiluje o to, co je v Evropě ojedinělé: **spojit pod jednu střechu více klíčových funkcí – od energetického managementu, přes komunitní energetiku až po metodickou a realizační podporu projektů.**

Tímto přístupem nabízíme nejen funkční řešení pro náš region, ale i inspiraci pro EU – konkrétní model, který spojuje prvky, jež jsou jinde řešeny odděleně. V tomto smyslu přinášíme do evropské debaty něco, co dosud chybělo: komplexní a integrovatelný nástroj energetické transformace pro venkov. Tím se otevírá šance nejen pro čerpání podpory, ale i pro prezentaci našeho přístupu na evropské úrovni – jako jednoho z reálných příkladů, jak propojit aktéry v území bez potřeby složitých systémových zásahů shora. Jeho síla spočívá v integraci: v tom, že obce nemusí komunikovat s desítkami různých institucí, ale mohou se opřít o jednu důvěryhodnou organizaci.

Rozvojové projekty a nové směry

V rámci strategie ENERKOM plánujeme také konkrétní projekty, které mohou regionu přinést další přínosy, příjmy a inovace. Nejde jen o úspory a poradenství – chceme přispět k rozvoji venkovské energetiky ve všech jejích formách a být skutečně aktivním hráčem na energetickém trhu.

Mezi zvažované a připravované záměry patří:

- **společné investice do fotovoltaických elektráren (FVE)** – například na střechách škol, obecních úřadů nebo komunitních budov, abychom vyráběli vlastní elektřinu a snížili náklady,
- **bioplynové stanice** – využití toho, co máme kolem sebe: biologický odpad, posekanou trávu nebo zemědělské zbytky. Tyto stanice dokážou vyrábět nejen elektřinu, ale i teplo pro veřejné budovy nebo domovy důchodců,
- **nabíječky pro elektromobily** – aby i lidé na venkově mohli snadno přejít na elektromobilitu, a aby obce mohly nabízet tyto služby návštěvníkům nebo zaměstnancům,
- **obecní energetická společenství** – tedy sdílené projekty, do kterých se mohou zapojit i občané. Každý může být částečným vlastníkem solární elektrárny a podílet se na výnosech,
- **digitální nástroje pro řízení spotřeby** – systém, který umožní sledovat, kdy a kde spotřebováváme energii, a podle toho ji chytře rozdělit nebo uložit.

Flexibilita a služby výkonové rovnováhy

Kromě toho sledujeme vývoj na trhu s energetickými službami. Naším cílem je, aby se region mohl od roku **2028 zapojit do služeb výkonové rovnováhy** – tedy poskytování flexibility a podpůrných služeb do přenosové soustavy. To znamená, že když bude potřeba energii krátkodobě dodat nebo naopak snížit spotřebu, bude náš region připraven pomoci. Tato schopnost – tzv. flexibilita – **bude mít čím dál větší hodnotu**. Znamená to nejen možnost získat **dodatečné příjmy za poskytované služby, ale i větší odolnost vůči výkyvům na trhu s energiemi**. Získáme tak větší jistotu, že budeme mít energii dostupnou i v krizových obdobích – a navíc si na ní dokážeme sami vydělat.

Lepší ceny

Stabilnější náklady na energii pro obce i občany

Více investic

Do místní infrastruktury a komunitních projektů.

Větší kontrola

Nad tím, jak s energií nakládáme.

Pro obce a občany to v praxi znamená: **lepší ceny, více investic do místní infrastruktury a větší kontrolu nad tím, jak s energií nakládáme**. A to všechno bez nutnosti stavět složité nové struktury – jen díky chytřejší organizaci a zapojení do systému, který se právě v Evropě začíná rozvíjet. Chceme být u toho – a ukázat, že i venkov umí být chytrý, moderní a soběstačný.

III. Jaký přístup k řešení volíme – ONE STOP SHOP (OSS) a jeho integrace

OSS (One-Stop-Shop) je jedním z hlavních pilířů, na kterém by měl ENERKOM v budoucnu stát. Nejde o jednorázový projekt, ale o **dlouhodobou službu veřejného zájmu** pro venkov 21. století. Jeho úkolem je zjednodušit cestu obcí a občanů k energetickým řešením – od prvního nápadu přes financování až po realizaci.

1

Stabilní a důvěryhodný bod kontaktu

OSS má být stabilní a důvěryhodný **bod kontaktu, který obce i obyvatelé vnímají jako kompetentní zázemí.**

Pomůže odbourat administrativní zátěž, minimalizovat rizika rozhodování a ušetřit čas.

Obec, která chce řešit např. komunitní fotovoltaiku, bude mít jedno místo, kam se obrátit, bez nutnosti složitě hledat partnery nebo vyjednávat technické podmínky.

2

Nástroj systematické podpory

Zároveň je OSS nástrojem systematické podpory v území. Není to jen technická kancelář – je to most mezi obcí, komunitou, experty a zdroji financování. Umožní sdílení příkladů dobré praxe, školení, standardizaci metodik i efektivní rozvoj know-how. Právě díky OSS může mít každá obec přístup k profesionální pomoci, která jinak bývá dostupná jen ve velkých městech nebo bohatších regionech.

3

Investice do budoucnosti

OSS ale není pouze nástrojem pro dnešek – je to investice do budoucnosti. Pokud se nám podaří vybudovat funkční a respektované OSS v našem regionu, můžeme se stát vzorem pro další MAS i venkovské oblasti v ČR.

Příprava OSS musí probíhat ve více rovinách:

Personální

Sestavit realizační tým s kompetencemi a znalostí území.

Technické

Vybudovat datové a analytické zázemí.

Komunikační

Vysvětlit obcím a partnerům, co OSS znamená a jak jej využít.

Finanční

Využít prostředky z výzvy 7/2023 a připravit se na LIFE 2026.

Zároveň je důležité, abychom již v roce 2025 vybrali pilotní obce, kde si koncept OSS vyzkoušíme v praxi. Tyto piloty nám umožní ověřit funkčnost modelu, získat zpětnou vazbu, vylepšit metodiku a vytvořit inspirativní příklady pro ostatní. Piloty se mohou stát zároveň součástí propagačních a komunikačních aktivit – ukázat občanům i partnerům, že to opravdu funguje.

V konečném důsledku může mít OSS i širší přesah: můžeme jím přitáhnout další obce do ENERKOMU, posílit důvěru v MAS jako koordinátora veřejných služeb a vytvořit podmínky pro zapojení do mezinárodních projektů. To vše bez potřeby budování složitých institucí – s využitím toho, co už máme: důvěry, spolupráce a zkušeností v území.

Máme příležitost ukázat, že venkov nemusí čekat, až mu někdo přinese řešení shora. Můžeme jej vytvořit sami – chytře, srozumitelně a společně. A právě OSS může být tím prvním krokem, který promění naši vizi ve skutečnou změnu.

Věříme, že společně můžeme vytvořit službu, která bude opravdu sloužit – obcím, lidem i budoucnosti našeho regionu.

IV. Přínosy a dopady

Zavedení modelu **ENERKOM Podlipansko** přináší konkrétní a měřitelné přínosy na několika úrovních. Tyto dopady nejsou pouze technické nebo ekonomické – mají rovněž hluboký společenský, institucionální i strategický rozměr.

Pro obce

- přístup k odbornému zázemí bez nutnosti budovat vlastní tým
- snazší orientace v dotačních příležitostech, plánování projektů a řízení investic
- efektivnější využití veřejných prostředků díky centralizovaným službám a metodikám
- energetické úspory a stabilizace výdajů v obecních rozpočtech
- nové příležitosti ke komunitnímu podnikání a zvyšování soběstačnosti
- posílení vyjednávací pozice vůči krajským a státním institucím díky jednotné platformě

Pro obyvatele

- možnost zapojit se do komunitních projektů jako investoři, spotřebitelé či spolutvůrci
- nižší náklady na energie a přístup k novým službám (např. sdílené fotovoltaiky, energetické poradenství)
- větší transparentnost a kontrola nad tím, odkud energie pochází a jak se využívá
- posílení pocitu sounáležitosti a důvěry v samosprávu, která se stará o budoucnost
- motivace k vlastní iniciativě – občanské energetické skupiny, společenství, školní projekty

Pro ENERKOM a celý region

- růst odborné kapacity, sdílení know-how a stabilní týmová základna
- přechod od projektového k systémovému přístupu v oblasti rozvoje
- silnější strategická pozice vůči kraji a státu – MAS jako realizátor, nikoli pouze koordinátor
- větší šance na zapojení do mezinárodních partnerství, výzkumných projektů a experimentálních výzev EU
- vyšší investiční atraktivita regionu: ENERKOM může přivést nejen dotace, ale i investory zaměřené na udržitelnost
- rozšíření vlivu regionu – nejen jako příjemce politik, ale i jako tvůrce a inspirátor jiných území

V. Rizika a kritické momenty

Každá změna přináší rizika – nejen organizační a technická, ale i vztahová a reputační. Aby ENERKOM nezůstal pouze na papíře, musíme jim věnovat zvláštní pozornost a plánovat kroky, jak jim předcházet.

Rizika institucionální a provozní

- **Přetížení malého týmu** – pokud nebude ENERKOM rozšířen o další odborné kapacity, může dojít k jeho vyčerpání nebo personálním výpadkům.
- **Ztráta kontinuity** – změny v politickém vedení obcí nebo MAS mohou vést k přerušení podpory, pokud projekt nebude dostatečně zakotvený systémově.
- **Závislost na externích partnerech** – přílišné spoléhání se na externí aktéry (firmy, experty) bez vlastní kapacity může znamenat ztrátu kontroly nad výstupy a kvalitou služeb.

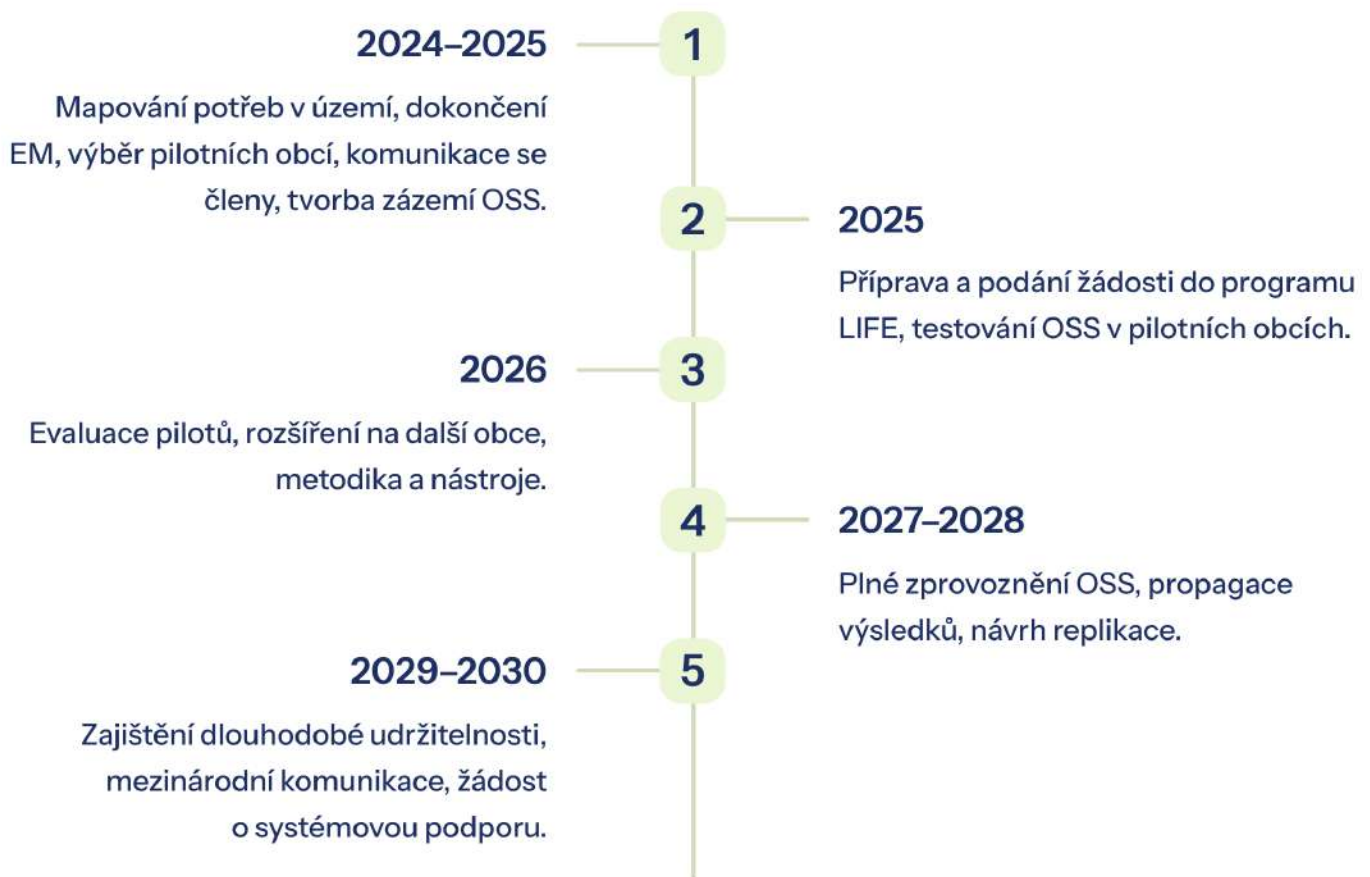
Rizika reputační a vztahová

- **Nedůvěra ze strany obcí nebo občanů** – pokud ENERKOM nebude transparentní, může být vnímán jako další administrativní překážka nebo projekt „naoko“.
- **Nedostatečná účast obcí a členů MAS** – bez zapojení regionálních aktérů nemá ENERKOM legitimitu ani nosnost.
- **Skepticismus vůči novému přístupu** – obce či jednotlivci mohou mít negativní zkušenosti s jinými projekty, což může snížit jejich ochotu spolupracovat.

Rizika finanční a strategická

- **Neefektivní využití výzev** – pokud nevyužijeme včas výzvu 7/2023, riskujeme ztrátu příležitosti postavit reálné výstupy, které by zvýšily naši důvěryhodnost a připravily půdu pro projekt LIFE.
- **Předčasná orientace na LIFE** – souběžná příprava je důležitá, ale neměla by přebít aktuální práci v území.
- **Opožděná příprava na replikaci** – pokud nevytvoříme včas přenositelné know-how a nezajistíme jeho dokumentaci, můžeme přijít o možnost stát se referenčním příkladem.

Kritické momenty:

Další rizika k uvážení:

- **Nízká úroveň digitální připravenosti obcí** – některé služby OSS předpokládají určitou schopnost práce s digitálními nástroji. Bude nutné poskytovat metodickou i technickou pomoc.
- **Slabá motivace členů k aktivnímu zapojení** – bez skutečného zájmu ze strany členské základny může být obtížné hledat podporu pro realizaci v klíčových fázích.
- **Podceňování komunikační roviny** – slabá prezentace výsledků může podkopat důvěru i snahu o získání podpory.

☐ *Tato rizika a kritické momenty lze zvládnout pouze tehdy, pokud budou členové MAS a obcí vnímat svou roli aktivně. Nestačí být pozorovateli – **potřebujeme zapojení, sdílenou odpovědnost a chuť převzít iniciativu**. Pokud dnes nezačneme konkrétní kroky, může ENERKOM zůstat jen dobře napsanou vizí bez dopadu. Naopak, s jasnou podporou a rozdělenou odpovědností můžeme ukázat, že právě náš region umí být nejen efektivní, ale i inspirativní pro další.*

VII. Mezinárodní rozměr a replikace modelu ENERKOM Podlipansko

Naše současná pozice:

ENERKOM má potenciál stát se součástí evropského prostředí a inspirovat podobné přístupy v dalších regionech, ale v tuto chvíli se stále nacházíme v rané fázi. Nemáme ještě funkční OSS, nemáme hotový pilot a ani zapojené mezinárodní partnery. Přesto už dnes disponujeme strukturou a přístupem, který má v evropském kontextu určitá specifika – kombinujeme přístup zdola, hlubokou znalost místního prostředí a strategické ukotvení přes MAS struktury. Ve srovnání se západní Evropou (např. Rakousko, Německo, Francie) je naše výchozí pozice slabší z hlediska institucionální podpory (např. regionální energetické agentury jsou tam standardem), míry centralizace (v ČR chybí střední článek mezi obcí a státem) i zkušeností s komunitní energetikou. Zároveň ale právě tyto slabiny nás vedly k vytvoření ENERKOMU jako hybridního modelu – tedy systému, který kombinuje technickou expertizu, regionální koordinaci a aktivní zapojení obcí a obyvatel.

1

Partneři a programy

Tento model má potenciál stát se partnerem nejen pro další MAS v ČR, ale i pro evropské sítě a programy. Pokud budeme schopni jeho kvality doložit pilotními projekty a podložit je daty, můžeme oslovit:

- partnery v rámci programu LIFE pro společné projektové žádosti
- výzkumné instituce a univerzity v oblasti komunitní energetiky a řízení území
- evropské platformy (např. FEDARENE, [REScoop.eu](https://rescoop.eu))

2

Výhody pro ENERKOM

Získáním této pozice ENERKOM:

- zvýší prestiž regionu v očích institucí EU
- posílí šance na investiční vstupy a další typy podpory
- umožní transfer know-how z jiných států (zejména pro školení, digitalizaci a komunitní přístupy)
- dá našemu ENERKOMU hlas v evropských debatách o podobě venkovské energetiky

Zatímco v západní Evropě obvykle fungují oddělené instituce pro poradenství, realizaci nebo komunitní energii, **naš přístup je integrující a založený na místní spolupráci. ENERKOM Podlipansko staví na tom, že více klíčových funkcí – jako je energetický management, komunitní energetika, metodické vedení i projektová realizace – propojuje v jediné platformě zakotvené v MAS.**

Tato kombinace není běžná ani v technicky vyspělých regionech. Například v Rakousku modely jako Klima- und Energiemodellregionen (KEM) sice zahrnují prvky komunitní energetiky a regionální koordinace, ale chybí jim provázanost s MAS strukturami a schopnost plně integrovat metodické, realizační i komunikační funkce v jednom rámci.

V Německu jsou silné regionální agentury, jako Energieagentur Rheinland-Pfalz, které poskytují technickou pomoc a školení, ale nefungují jako komunitně zakotvené platformy a nejsou napojené přímo na obce. Ve Francii projekty jako Energie Partagée nebo [REScoop.eu](https://rescoop.eu) efektivně mobilizují občanskou společnost, avšak často postrádají stabilní institucionální rámec, který by umožnil jejich replikaci skrze veřejně spravované struktury.

Model ENERKOM Podlipansko má potenciál být v tomto směru ojedinělý. Zakládá se na důvěře v MAS jako stabilního a neutrálního koordinátora, propojuje komunitní přístup s odborným zázemím a zároveň cílí na praktickou realizaci – nikoli pouze poradenství. Jeho síla spočívá v integraci všech hlavních složek: technické, komunitní, finanční i institucionální. Vzniká tak rámec, který není závislý na specifické legislativě, je snadno přizpůsobitelný dalším regionům a zároveň dostatečně robustní, aby byl důvěryhodný pro domácí i evropské partnery.

Právě tato schopnost propojit komunitní praxi, expertní zázemí a technické nástroje v jednom systému činí ENERKOM skutečně ojedinělým. Vzniká tak rámec, který je zároveň účinný, důvěryhodný i praktický – a který může být inspirací pro další evropské regiony. Tím získáváme nejen výhodu v přístupu k mezinárodním partnerům a financování, ale i důvod být slyšet jako hlas venkova v evropské debatě o tom, jak má vypadat férová a účinná energetická transformace.

Integruje funkce

které jsou jinde oddělené: řízení energií, poradenství, financování, zapojení občanů a samotná realizace.

Opírá se o MAS

tedy sítí důvěryhodných organizací s dlouhodobým působením v regionu.

Zajišťuje přenositelnost

protože je navržen pro venkovská území s omezenými kapacitami, bez potřeby legislativních změn.

Zahrnuje reálné potřeby regionu

namísto univerzálních schémat shora.

VIII. Komunikace a viditelnost

Viditelnost je podmínkou úspěchu. Musíme být vnímáni jako:

Funkční model, ne jen myšlenka

Replikovatelný systém, ne jednorázový projekt

Důvěryhodný partner pro obce, stát i EU

Nestačí, že budeme něco dělat dobře – musíme také ukazovat výsledky a umět je komunikovat. Budování důvěry u občanů, obcí i externích institucí (kraj, MPO, EU) je stejně důležité jako technické řešení.

Komunikační cíle:

- posílit důvěru starostů a občanů v ENERKOM jako stabilní a užitečnou strukturu
- být „na očích“ institucím jako kraj, MŽP, MPO a programům jako LIFE či Horizon
- vytvořit pozitivní veřejný obraz obcí, které jsou aktivní a inovativní
- prezentovat náš model jako přenositelný a inspirativní pro jiné regiony v ČR i EU

Klíčové nástroje:

- případové studie a reportáže z obcí zapojených do pilotních projektů
- vystoupení na odborných i komunitních konferencích, workshopech a kulatých stolech
- veřejná knihovna výstupů ENERKOM na webu MAS (projekty, analýzy, metodiky)
- vizuální materiály: infografiky, letáky, krátká videa, animace
- web a sociální sítě, které ukazují konkrétní výsledky a přínosy
- přímá komunikace v obcích – osobní návštěvy, komunitní setkání, spolupráce se školami

Rozšířená komunikační strategie:

Národní úroveň

Pravidelná komunikace s krajem, MŽP, MPO a dalšími institucemi; účast na národních platformách a pracovních skupinách.

Evropská úroveň

Aktivní prezentace ENERKOM v evropských sítích (REScoop, Covenant of Mayors, Community Power Coalition), účast na mezinárodních výzvách, přenos příkladů dobré praxe.

Lokální úroveň

Pravidelná komunikace s obyvateli a zastupitelstvy v regionu, využívání lokálních médií, škol a spolků jako nositelů pozitivních příkladů.

Role členů ENERKOMU:

Aktivní sdílení výstupů ve svých obcích a zapojení do společné propagace.

Přispívání do sbírky příkladů dobré praxe – každý úspěch v území posiluje celý model.

Účast a reprezentace na veřejných akcích včetně předávání zkušeností ostatním.

Bez sdílené a viditelné komunikace zůstane i ten nejlepší systém skrytý. Pokud máme ambici být evropským příkladem venkovské transformace, musíme nejen pracovat dobře, ale i být schopní o tom přesvědčivě mluvit. Tato kapitola ENERKOMU Podlipansko není „navíc“ – je stejně důležitá jako technická a metodická část.

ENERKOM Podlipansko může být tím, čím se ostatní zatím pouze chtějí stát: funkčním příkladem toho, že i malý region může stát v čele velké změny. Máme v rukou jedinečný model, který propojuje veřejnou správu, komunitu, data i technické řešení.

Nečekejme. Víme, že proměna území vyžaduje nasazení – a že je na nás, zda se chopíme příležitosti. Tato strategie je výzvou ke spolupráci, ale také realistickým přiznáním: bez zapojení lidí, obcí a partnerů to nezvládneme. Potřebujeme čas, energii, lidi, kteří se budou chtít připojit, vzdělávat, posouvat věci dál. Potřebujeme odvahu zkoušet nové přístupy – a zároveň pokoru pracovat s tím, co už v území funguje.

Na cestě, kterou jsme si vytyčili, nás čekají náročné chvíle: bude nutné připravit projekty, sestavit týmy, zajistit financování, zkoordinovat partnery. Ne vždy se vše podaří napoprvé. Ale každým krokem budujeme důvěru – mezi sebou, s obcemi, s občany, s institucemi. Pokud uspějeme, můžeme náš model představit nejen jako dobrou praxi, ale jako nový standard – inspiraci, kterou přvezmou i další regiony. Otevře se tím prostor pro další investice, mezinárodní partnerství i systémovou podporu státu a EU.

Tato strategie není jen souborem opatření – je vyjádřením víry, že venkov není na okraji, ale v centru změn. A že právě my, zde a teď, můžeme být těmi, kdo ukážou cestu.

Věříme, že ENERKOM je šance pro každého z nás – a děkujeme všem, kdo se rozhodnou stát jeho součástí.